

ส่องศักรเพื่อสิ่งแวดล้อมศึกษา การเรียนรู้เพื่อความพอเพียง

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หนังสือ สื่อองค์กรเพื่อสิ่งแวดล้อมศึกษา การเรียนรู้เพื่อความพอเพียง

ในบริบทของการปรับตัวทางเศรษฐกิจโลกปัจจุบัน แนวโน้มของการมองแต่ตัวเลข อัตราการเพิ่มขึ้นของความเจริญยังเป็นไปอย่างแข็งแกร่ง แม้การถกเรื่องสิ่งแวดล้อมศึกษา ในสังคมปัจจุบันปรากฏเป็นความเห็นพ้อง แต่เป็นเพียงความเห็นพ้องในเปลือกนอกที่แฝงด้วยปัญหาแตกต่างและขัดแย้งในรายละเอียดขั้นพื้นฐาน ดังนั้น ณ จุดนี้จึงเป็นโอกาสอันดีที่เราน่าจะต้องชวนให้หันมาตั้งหลักร่วมกันให้ได้ เพราะไม่อาจแน่ใจได้ว่า ความหมายที่แต่ละคนให้กับคำว่า "การพัฒนา" "สิ่งแวดล้อม" รวมทั้ง "พอเพียง" นั้น ผู้คนเห็นตรงกันหรือไม่ และการศึกษาที่ต่างเรียกขานนั้นหมายถึงสิ่งเดียวกันหรือไม่ เพราะเท่าที่ผ่านมาการศึกษาเพิ่มขึ้น ปรากฏเป็นการเพิ่มหลักสูตรการศึกษาในมหาวิทยาลัยที่เพิ่มขึ้นเท่านั้น แต่ว่าการเรียนรู้ของสังคมกลับมิได้เพิ่มพูนขึ้นแต่อย่างใด ในประเด็นปัญหาร่วมกันของสังคมไทย ณ จุดนี้ คือ ที่ทางของสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนจะอยู่ตรงไหนในโลกที่น้ำหนักยังเทไปที่การคิดแบบเน้นเศรษฐกิจที่ขยายตัวโดยไม่สิ้นสุด

สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถือเป็นหน้าที่สำคัญที่เผยแพร่ผลงานที่มีคุณค่า ให้สาธารณชนเกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน จึงได้จัดทำหนังสือสื่อองค์กรเพื่อสิ่งแวดล้อมศึกษา การเรียนรู้เพื่อความพอเพียง โดยจัดทำเป็นสองส่วน โดยส่วนที่หนึ่งเป็นการเรียบเรียงจากการศึกษาเรื่องศักยภาพในการขับเคลื่อนสิ่งแวดล้อมศึกษา เพื่อการพัฒนา อย่างยั่งยืน ซึ่งทางกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมทำการศึกษาในสื่อองค์กร อันประกอบด้วย

- บทบาทของภาคสื่อมวลชนกับการพัฒนางานด้านสิ่งแวดล้อมศึกษา
- องค์กรพัฒนาเอกชนกับสิ่งแวดล้อมศึกษา
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับสิ่งแวดล้อมศึกษา
- บทบาทของภาคธุรกิจเอกชนกับการพัฒนางานด้านสิ่งแวดล้อมศึกษา

และในส่วนที่สองเป็นการนำผลการศึกษา เรื่อง แผนหลักสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (พ.ศ.2551-2555) ซึ่ง สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้จัดทำขึ้น โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม การ

ศึกษาดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดทิศทางและเป้าหมายที่ชัดเจนในการพัฒนา
ปฏิบัติการสิ่งแวดล้อมศึกษาของประเทศไทย โดยใช้กระบวนการจัดทำที่เน้นให้ผู้มีส่วน
เกี่ยวข้องจากภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชนทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศมี
ส่วนร่วม ทำให้เกิดการยอมรับและการนำไปใช้ได้จริงรวมทั้งใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ
การด้านสิ่งแวดล้อมศึกษา

สถาบันวิจัยสังคมขอขอบคุณคณะผู้วิจัยซึ่งประกอบด้วย รศ.สุริชัย หวันแก้ว
อาจารย์ปาริชาติ (โชติยะ) ศิวะรักษ์ นฤมล อภินิเวศ สุกรานต์ โรจน์ไพรวงศ์ วรณีย์
พฤทธิถาวร รัตนา จารุเบญจ ปาริชาติ ชิตนุกูล โดยเฉพาะคณะผู้เขียนจากการศึกษาเรื่อง
ศักยภาพในการขับเคลื่อนสิ่งแวดล้อมศึกษา เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ในสี่องค์กร
อันประกอบด้วย เกื้อเมธา ฤกษ์พรพิพัฒน์ สุกรานต์ โรจน์ไพรวงศ์ อรุณี เอี่ยมศิริโชค
วรณีย์ พฤทธิถาวร ผศ.ดร.เยาวนิจ กิตติธรรกุล และ ชฎาพันธ์ มลิพันธุ์

สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย